

Atlas voor gemeenten 2011

Resultaten voor de gemeente Alkmaar

Atlas 2011

*De 50 grootste gemeenten
van Nederland* **voor gemeenten**
op 40 punten vergeleken

Stafafd. Concerncontrol, team Onderzoek en Statistiek, Gemeente Alkmaar, mei 2011

Inhoud

<i>1. Samenvatting.....</i>	<i>5</i>
<i>2. Inleiding.....</i>	<i>7</i>
<i>3. Thema Cultuur.....</i>	<i>8</i>
<i>4. Woon aantrekkelijkheidsindex .....</i>	<i>10</i>
<i>5. Woon aantrekkelijkheid .....</i>	<i>11</i>
<i>6. Sociaaleconomische index .....</i>	<i>13</i>
<i>7. Sociaaleconomische positie.....</i>	<i>14</i>
<i>8. Bevolking.....</i>	<i>17</i>
<i>9. Bijlage.....</i>	<i>19</i>
<i>10. Noten.....</i>	<i>23</i>

1. Samenvatting

In mei 2011 is de Atlas voor Gemeenten 2011 verschenen¹. In deze Atlas worden de 50 grootste gemeenten van Nederland (G50) met elkaar vergeleken op ±60 indicatoren, die gezamenlijk ongeveer 40 onderwerpen afdekken. Per indicator nemen gemeenten een positie in op een ranglijst: een plaats op nummer 1 is “het gunstigst”, een notering op nummer 50 “het minst gunstig” t.o.v. de overige 49 gemeenten. De ranglijsten zijn door de makers van de Atlas zo geconstrueerd dat bijvoorbeeld een gemeente die relatief veel banen heeft (d.w.z. een **hoge** werkgelegenheidsscore) **hoog** (gunstig) op de betreffende ranglijst komt te staan. Wanneer er echter relatief veel werklozen in een gemeente zijn (d.w.z. een **hoog** werkloosheidspercentage) krijgt deze gemeente een **lage** (ongunstige) positie op de betreffende ranglijst.

Deze samenvatting is opgesteld met het doel om “in één oogopslag” inzicht te krijgen hoe Alkmaar als 31ste gemeente van Nederland, zich in de Atlas van 2011 positioneert t.o.v. de G50.

Twee indexen die de Atlas vanaf het eerste moment van verschijnen (2002) berekent zijn de woonaantrekkelijkheidsindex en sociaaleconomische index. Op de ranglijst van de G50 van de **woonaantrekkelijkheidsindex** is Alkmaar in 2010 gezakt van een 28ste plaats in 2008 en 2009 naar een 32^e plaats in 2010. De aantrekkelijkheid van Alkmaar als stad om in te wonen is vergeleken met de 50 grootste steden in Nederland ‘gemiddeld’.

Op de **sociaaleconomische index** heeft Alkmaar de stijgende lijn van de laatste jaren weten door te zetten en heeft Alkmaar nu de 10de plaats op de ranglijst bereikt (was in 2009 15). Van de G50 is Alkmaar tussen 2005 en 2010 op deze index verreweg de sterkste stijger van de 50 grootste gemeenten in Nederland! In vergelijking met de G50 doet Alkmaar het op sociaaleconomisch gebied blijkbaar bijzonder goed.

De andere thema’s waar in de Atlas voor Gemeenten aandacht wordt geschonken zijn overige aspecten van de sociaaleconomische positie, overige aspecten van de woonaantrekkelijkheid, het thema cultuur en de bevolkingssamenstelling.

Op de ranglijsten van de sociaaleconomische positie en het thema cultuur scoort Alkmaar, alle individuele indicatoren samen genomen, bovengemiddeld. Bij het thema cultuur valt op dat Alkmaar op de ranglijst ‘aantal cultuurhistorische musea per 100.000 inwoners’ zelfs op de eerste plaats staat.

Het feit dat uit de Atlas blijkt dat Alkmaar zowel op het thema cultuur als op de thema’s die samenhangen met de economie in vergelijking met de G50 bovengemiddeld scoort, lijkt te bevestigen dat de door de Atlas gesuggereerde positieve samenhang tussen cultuur en economie ook voor Alkmaar geldt.

Op de ranglijsten van de bevolkingssamenstelling en de woonaantrekkelijkheid scoort Alkmaar gemiddeld.

Op geen enkele thema scoort Alkmaar benedengemiddeld, al is er wel een aantal individuele indicatoren waarop Alkmaar laag scoort. Voorbeelden van dit laatste zijn: aantal bioscoopstoelen per 1000 inw. (plaats 31), aantal evenementen per 100.000 inw. (plaats 27), popconcerten per 1000 inwoners (plaats 27), veiligheid (plaats 39), bereikbaarheid van banen (per auto en ov) (plaats 32) en arbeidsongeschiktheid (plaats 42).

---

¹ Atlas voor gemeenten 2011, Stichting Atlas voor gemeenten, Utrecht, mei 2011.

2. Inleiding

Elk jaar verschijnt de benchmark “Atlas voor Gemeenten”. In deze atlas worden de vijftig grootste gemeenten van Nederland (G50) op ± 60 indicatoren met elkaar vergeleken.

Per indicator nemen gemeenten een positie in op een ranglijst: een plaats op nummer 1 is “het gunstigst”, een notering op nummer 50 “het minst gunstig” t.o.v. de overige 49 gemeenten. De ranglijsten zijn door de makers van de Atlas zo geconstrueerd dat bijvoorbeeld een gemeente die relatief veel banen heeft (d.w.z. een **hoge** werkgelegenheidsscore) **hoog** (gunstig) op de betreffende ranglijst komt te staan. Wanneer er echter relatief veel werklozen in een gemeente zijn (d.w.z. een **hoog** werkloosheidspercentage) krijgt deze gemeente een **lage** (ongunstige) positie op de betreffende ranglijst.

Op basis van de bevolkingsomvang op 1 januari 2011 is Alkmaar de 31ste gemeente van Nederland.

In de Atlas voor gemeenten staat ieder jaar een thema centraal. In de editie van 2011 is dit het thema cultuur, “de waarde van cultuur voor de stad”, zie hoofdstuk 3.

Twee indexen die al vanaf de eerste editie van de Atlas worden gepubliceerd zijn de **woonaantrekkelijkheidsindex** en de **sociaaleconomische index**. Deze staan in hoofdstuk 4 resp. 6.

De overige indicatoren, verdeeld over de thema’s woonaantrekkelijkheid, sociaaleconomische positie en bevolking worden beschreven in resp. hoofdstuk 5, 0 en 8.

In deze rapportage wordt per index en indicator getoond welke posities Alkmaar inneemt op de ranglijsten in 2011. Daarnaast wordt aandacht geschonken (voor zover de gegevens dit toelaten) aan:

- de verschuivingen in de tijd van deze posities t.o.v. de G50,
- een kwalificatie van de positie van Alkmaar op de ranglijsten in termen van **gemiddeld** of **(vrij) ongunstig** of **(vrij) gunstig** (t.o.v. de G50).

Vrijwel alle indexen en indicatoren zijn gebaseerd op objectieve meetgegevens en niet op enquêtes. De Atlas voor gemeenten is een benchmark van gemeenten. De Atlas doet geen uitspraken over afzonderlijke wijken en buurten in de gemeenten.

In de bijlage (blz. 19 e.v.) zijn voor Alkmaar per thema de grafieken weergegeven, zoals die in de Atlas voor Gemeenten zijn opgenomen. Hier is voor een aantal indicatoren de autonome ontwikkeling ervan in Alkmaar zichtbaar en is tevens voor alle indicatoren aangegeven hoe zij zich verhouden tot de G50.

3. Thema Cultuur

Het thema cultuur is gemeten d.m.v. 23 indicatoren, zie Tabel 1 op blz. 9. 17 daarvan zijn t.o.v. de vorige publicaties van de Atlas voor gemeenten nieuw of vernieuwd en dus niet vergelijkbaar met vorige jaren.

Van deze 23 indicatoren scoort Alkmaar op 5 daarvan gunstig, d.w.z. bij deze indicatoren staat Alkmaar in de top 10 van de 50 grootste gemeenten. Bij één van deze 5 indicatoren scoort Alkmaar zelfs op de eerste plaats. Dit is de indicator 'aantal cultuurhistorische musea per 100.000 inw.' De andere 4 gunstig scorende indicatoren zijn:

- Aandeel banen in de sector media en entertainmentⁱ
- Aantal boekwinkels per 100.000 inw.
- Aantal antiquariaten per 100.000 inw.
- Aanwezigheid en succes van profvoetbalclubs in de gemeente (de zgn. voetbalindexⁱⁱ).

Bij de overige indicatoren bij het thema cultuur scoort Alkmaar op een middenpositie of gunstiger. Er zijn bij het Thema Cultuur geen indicatoren waar Alkmaar in de laagste regionen van de ranglijsten voorkomt. Alkmaar scoort het laagst op de indicator aantal bioscoopstoelen per 1000 inw. (plaats 31).

Een indicator die al vanaf 2004 door de Atlas in beeld wordt gebracht is de 'creatieve klasse als % van de beroepsbevolking'ⁱⁱⁱ. Sinds dat jaar is Alkmaar per saldo gestegen op de ranglijst (van plaats 36 naar plaats 29). Vanaf 2009 heeft zich echter een daling ingezet (van 26 naar 29).

Vanaf 2007 is Alkmaar op de ranglijst flink gezakt op de indicator 'Aantal evenementen per 100.000 inw.'^{iv} (van een 9de plaats in 2007 naar een 27ste plaats in 2010).

Drie indicatoren die sinds 2008 worden gemeten betreffen de podiumkunsten^v. Bij twee daarvan, 'Aantal theatervoorstellingen per 1000 inwoners' en 'Klassieke concerten per 1000 inwoners' is Alkmaar het laatste jaar licht gestegen op de ranglijsten. Bij de indicator 'Popconcerten per 1000 inwoners' is Alkmaar echter fors gedaald op de ranglijst (van een 7de plaats in 2008 en 2009 naar een 27ste plaats in 2010).

De Atlas voor Gemeenten trekt ten aanzien van het Thema Cultuur nog een interessante conclusie, die mogelijk ook op Alkmaar van toepassing is. Cultuur is –zo stelt de Atlas op basis van onderzoek- van groot belang voor de economie van de stad. De waarde van cultuur voor de stad uit zich onder andere in hogere grond- en woningprijzen in de buurt van culturele voorzieningen. De berekende maatschappelijke baten van cultuur in de stad zijn over het algemeen hoger dan de maatschappelijke kosten van het financieren van dat culturele aanbod. Vooral mensen met een hogere opleiding kennen, aldus de Atlas, veel waarde toe aan het grote en diverse culturele aanbod in die steden. De baten van cultuur komen echter voor een deel ook terecht bij mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. In steden met een groot cultureel aanbod is er over het algemeen namelijk ook meer werk. Veel van die banen bevinden zich in de verzorgende sectoren, zoals horeca en detailhandel. Daar profiteren juist ook mensen met een lagere opleiding van.

Het feit dat uit de Atlas blijkt dat Alkmaar zowel op het thema cultuur als op het thema economie in vergelijking met de G50 bovengemiddeld scoort, lijkt te bevestigen dat deze samenhang tussen cultuur en economie wellicht ook voor Alkmaar geldt.

Indicator	Positie Alkmaar binnen G50							Trends		
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Lange termijntrend (v.a. 2004) in de rangorde van G50	Meest recente trend (v.a. 2009) in de rangorde van G50	Kwalificatie positie Alkmaar 2010 tov G50
Thema Cultuur										
Human capital										
Creatieve klasse als % van de beroepsbevolking	36	26	26	27	28	26	29	stijgend	dalend	gemiddeld
Kunstenaars als % van de beroepsbevolking	x	x	x	x	x	x	28	x	x	gemiddeld
Cultuurbereik										
Aantal jaarlijkse bezoeken aan theaters, per inwoner	x	x	x	x	x	x	23	x	x	gemiddeld
Aantal jaarlijkse bezoeken aan musea, per inwoner	x	x	x	x	x	x	11	x	x	vrij gunstig
Podiumkunsten										
Aantal theatervoorstellingen per 1000 inwoners	x	x	x	x	28	25	22	x	stijgend	gemiddeld
Klassieke concerten per 1000 inwoners	x	x	x	x	13	16	13	x	stijgend	vrij gunstig
Popconcerten per 1000 inwoners	x	x	x	x	7	7	27	x	dalend	gemiddeld
Creatieve bedrijfstakken										
Aantal banen in de creatieve bedrijfstakken als % van het totaal aantal banen	x	x	x	x	x	x	17	x	x	vrij gunstig
Kunsten en cultureel erfgoed										
Aandeel banen in de sector kunsten en cultureel erfgoed	x	x	x	x	x	x	25	x	x	gemiddeld
Media en entertainment										
Aandeel banen in de sector media en entertainment	x	x	x	x	x	x	10	x	x	gunstig
Creatieve zakelijke diensten										
Aandeel banen in de creatieve zakelijke dienstverlening	x	x	x	x	x	x	18	x	x	vrij gunstig
Beeldende kunst										
Aantal musea voor beeldende kunst, per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	30	x	x	gemiddeld
Aantal galerieën voor beeldende kunst, per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	24	x	x	gemiddeld
Literatuur										
Aantal boekwinkels, per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	10	x	x	gunstig
Aantal antiquariaten per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	7	x	x	gunstig
Aantal bibliotheken per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	20	x	x	vrij gunstig
Film										
Aantal filmdoeken per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	23	x	x	gemiddeld
Aantal bioscoopstoelen per 1000 inw.	x	x	x	x	x	x	31	x	x	vrij ongunstig
Erfgoed										
Aantal rijksmonumenten in de gemeente per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	13	x	x	vrij gunstig
Aantal archeologische monumenten in de gemeente per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	17	x	x	vrij gunstig
Aantal cultuurhistorische musea per 100.000 inw.	x	x	x	x	x	x	1	x	x	gunstig
Evenementen										
Aantal evenementen per 100.000 inw.	x	x	x	9	16	24	27	x	dalend	gemiddeld
Voetbalindex										
Aanwezigheid en succes van profvoetbalclubs in de gemeente	x	x	x	x	4	4	5	x	dalend	gunstig

x = gegeven niet beschikbaar in of te herleiden uit de Atlas

Tabel 1 (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

Leesvoorbeeld bij Tabel 1: Alkmaar staat wat betreft het aantal theatervoorstellingen per 1000 inwoners in 2010 op de 22ste plaats in de rangorde van 50 Nederlandse steden (G50). Dit is hoger dan in 2008 en 2009, m.a.w. de positie van Alkmaar is op deze ranglijst gestegen. Ten opzichte van de G50 behoort Alkmaar tot de middenmoot (de positie van Alkmaar is "gemiddeld").

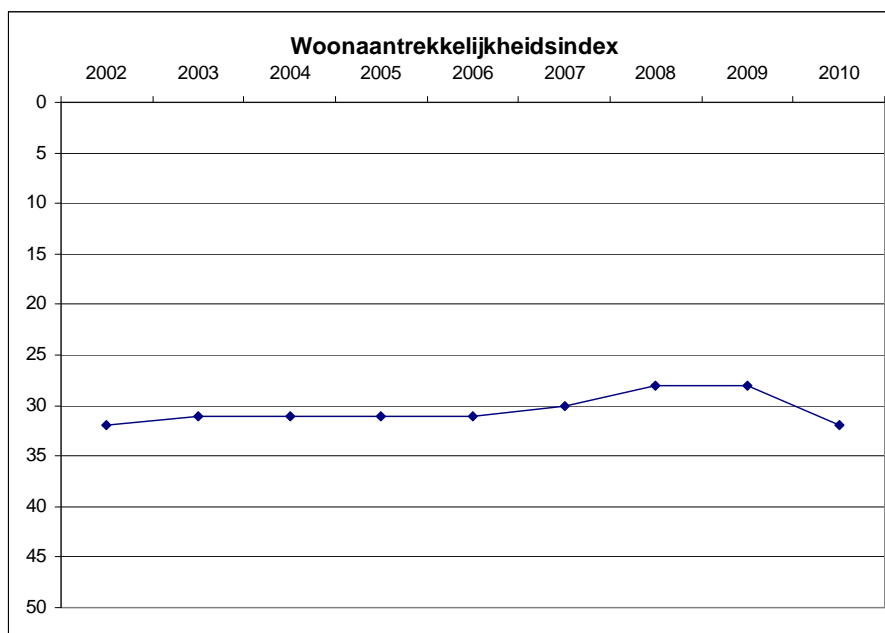
Conclusie: alle voor het meten van het Thema Cultuur gehanteerde indicatoren samen genomen, scoort Alkmaar in vergelijking met de G50 bovengemiddeld.

4. Woon aantrekkelijkheidsindex

Het doel van de woon aantrekkelijkheidsindex is te laten zien hoe aantrekkelijk een gemeente gevonden wordt om in te wonen. Deze index is gemeten aan de hand van acht indicatoren. De woon aantrekkelijkheidsindex bestaat uit:

- de bereikbaarheid van banen^{vi} (zie ook hoofdstuk 5),
- het culturele aanbod (podiumkunsten),
- veiligheid,
- het aandeel koopwoningen in de woningvoorraad,
- de nabijheid van natuurgebieden,
- de kwaliteit van het culinaire aanbod (zie ook hoofdstuk 5),
- de aanwezigheid van een universiteit en
- het historische karakter van de stad (het percentage woningen gebouwd v66r 1945).

De positie van Alkmaar op de ranglijst van de woon aantrekkelijkheidsindex is betrekkelijk laag en vertoont na een aanvankelijke lichte stijging, recent weer een dalende beweging, zie Figuur 1.

Figuur 1 De score van Alkmaar op de woon aantrekkelijkheidsindex (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

Van de 8 indicatoren waarmee de woon aantrekkelijkheidsindex wordt gemeten zijn er slechts 2 waarop Alkmaar vrij gunstig scoort: percentage koopwoningen (vertoont de afgelopen jaren per saldo een stijgende lijn) en de aanwezigheid in de omgeving van een universiteit (nl. twee universiteiten in Amsterdam). Bij de overige 6 indicatoren scoort Alkmaar in vergelijking met de G50 in de middenmoot of lager, zie Tabel 2. Het meest ongunstig scoort Alkmaar op veiligheid (plaats 39) en bereikbaarheid van banen (per auto en ov) (plaats 32).

Indicator	Positie van Alkmaar binnen G50									2010	Trends			Kwalificatie positie Alkmaar 2010 tov G50
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Lange termijn-trend (v.a. 2002) in de rangorde van G50		Korte termijn-trend (v.a. 2005) in de rangorde van G50	Meest recente trend (v.a. 2009) in de rangorde van G50		
Woon aantrekkelijkheidsindex	32	31	31	31	31	30	28	28	32	constant	dalend	dalend	vrij ongunstig	
bereikbaarheid van banen (per auto en ov)	30	34	33	33	32	33	33	32	32	dalend	stijgend	constant	vrij ongunstig	
cultureel aanbod	9	9	9	6	7	11	15	15	24	dalend	dalend	dalend	gemiddeld	
veiligheid	36	41	42	41	41	42	45	42	39	dalend	stijgend	stijgend	vrij ongunstig	
percentage koopwoningen	24	19	17	15	14	16	16	17	14	stijgend	stijgend	stijgend	vrij gunstig	
nabijheid natuurgebieden	37	42	42	42	42	42	42	42	42	dalend	constant	constant	ongunstig	
culinair aanbod	30	25	24	23	24	18	18	21	23	stijgend	constant	dalend	gemiddeld	
aanwezigheid universiteit	12	12	12	12	12	12	12	12	12	constant	constant	constant	vrij gunstig	
percentage vooroorlogse woningen	26	26	26	27	27	25	25	23	24	stijgend	stijgend	dalend	gemiddeld	

Tabel 2 (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

Zie leesvoorbeeld bij Tabel 1 op blz. 9.

Conclusie: alle voor het meten van de woon aantrekkelijkheidsindex gehanteerde indicatoren samen genomen, scoort Alkmaar in vergelijking met de G50 gemiddeld.

5. Woon aantrekkelijkheid

Behalve de samenstelling van de woon aantrekkelijkheidsindex voor het jaar 2010 en de positie op de ranglijst van meest aantrekkelijke gemeenten, is per gemeente ook de ontwikkeling van de relatieve positie op de ranglijst voor woon aantrekkelijkheid opgenomen. Twee indicatoren uit de woon aantrekkelijkheidsindex komen hier terug, nl. de bereikbaarheid van banen en het culinair aanbod, beide hier nader uitgesplitst in 3 resp. 4 subindicatoren. Een derde onderwerp gaat over de huizenprijzen.

Het gaat bij woon aantrekkelijkheid om 8 indicatoren (zie Tabel 3), verdeeld over drie thema's:

Bereikbaarheid van banen^{vii}

- Bereikbaarheid van banen vanuit de gemeente per auto buiten de spits
- Bereikbaarheid van banen vanuit de gemeente per auto in de spits
- Bereikbaarheid van banen vanuit de gemeente per openbaar vervoer

Huizenprijzen^{viii}

- Gemiddelde huizenprijzen per vierkante meter

Horeca/Culinair aanbod^{ix}

- Aantal restaurants per 10.000 inwoners
- Aantal cafés per 10.000 inwoners
- Index culinaire kwaliteit
- Culinaire diversiteit

Van deze 8 indicatoren is er één is waarop Alkmaar vrij gunstig scoort: de gemiddelde huizenprijzen per vierkante meter. Bij deze score is de afgelopen jaren een stijgende lijn te ontdekken. Bij de overige 7 indicatoren neemt Alkmaar een midden- of lagere en tevens een door de jaren vrij constante positie in op de ranglijsten. Zoals bij de woon aantrekkelijkheidsindex al was aangegeven, scoort Alkmaar bij het thema woon aantrekkelijkheid het laagst op de indicatoren die iets zeggen over de (fysieke) bereikbaarheid van banen.

Indicator	Positie Alkmaar binnen G50							Trends		
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Lange termijn-trend (v.a. 2004) in de rangorde van G50	Meest recente trend (v.a. 2009) in de rangorde van G50	Kwalificatie positie Alkmaar 2010 tov G50
Woon aantrekkelijkheid										
Bereikbaarheid van banen										
Bereikbaarheid van banen vanuit de gemeente per auto buiten de spits	33	32	33	33	33	33	33	constant	constant	vrij ongunstig
Bereikbaarheid van banen vanuit de gemeente per auto in de spits	34	34	35	35	35	35	35	dalend	constant	vrij ongunstig
Bereikbaarheid van banen vanuit de gemeente per openbaar vervoer	32	31	31	32	32	32	32	constant	constant	vrij ongunstig
Huizenprijzen										
Gemiddelde huizenprijzen per vierkante meter	20	24	25	19	19	24	17	stijgend	stijgend	vrij gunstig
Horeca/Culinair aanbod										
Aantal restaurants per 10.000 inwoners	x	x	x	x	27	21	21	x	constant	gemiddeld
Aantal cafés per 10.000 inwoners	x	x	x	x	x	x	30	x	x	gemiddeld
Index culinaire kwaliteit	24	23	24	18	18	21	23	stijgend	dalend	gemiddeld
Culinair diversiteit	x	x	x	x	x	x	26	x	x	gemiddeld

x = gegeven niet beschikbaar in of te herleiden uit de Atlas

Tabel 3 (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

Zie leesvoorbeeld bij Tabel 1 op blz. 9.

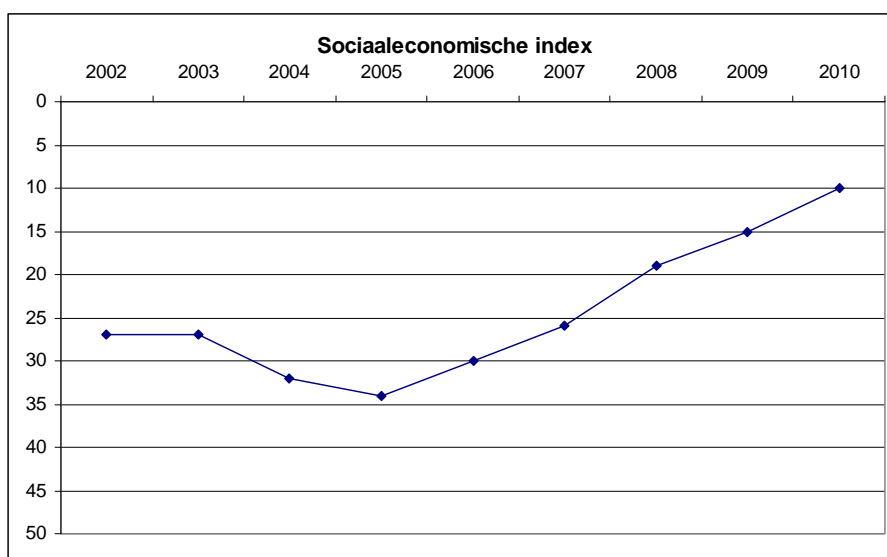
Conclusie: alle voor het meten van de woon aantrekkelijkheidsindex gehanteerde indicatoren samen genomen, scoort Alkmaar in vergelijking met de G50 gemiddeld.

6. Sociaaleconomische index

De sociaaleconomische index bestaat uit 8 indicatoren:

- het aantal personen in de bijstand^x (zie ook hoofdstuk 0),
- het werkloosheidspercentage^{xi},
- het aantal arbeidsongeschikten^{xii} (zie ook hoofdstuk 0),
- het percentage huishoudens met een inkomen lager dan 105% van het sociaal minimum,
- het aantal personen met een lage opleiding,
- de netto participatiegraad van vrouwen^{xiii},
- de werkgelegenheid (het aantal banen in de gemeente als percentage van de beroepsbevolking),
- het percentage banen in groeisectoren (financiële en zakelijke dienstverlening).

De positie van Alkmaar op de sociaaleconomische index is gunstig te noemen. Alkmaar staat namelijk op de 10de plaats op de ranglijst van de 50 grootste gemeenten. Alkmaar is bovendien op deze ranglijst de afgelopen jaren spectaculair gestegen, zie Figuur 2 en Figuur 3. Er is volgens de Atlas van Gemeenten geen andere gemeente in Nederland die de afgelopen jaren op deze ranglijst zo sterk is gestegen.

Figuur 2 De score van Alkmaar op de sociaaleconomische index (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

Van de 8 indicatoren, waaruit de sociaaleconomische index is samengesteld, is er slechts één, waarop Alkmaar ongunstig scoort. Dit is arbeidsongeschiktheid (plaats 42). Bij twee indicatoren scoort Alkmaar in de middenmoot, nl. de werkgelegenheid en het percentage banen in groeisectoren. Bij de overige 6 indicatoren scoort Alkmaar (vrij) gunstig. Op bijna alle ranglijsten van deze indicatoren zit Alkmaar t.o.v. de G50 in de lift, zie Tabel 4.

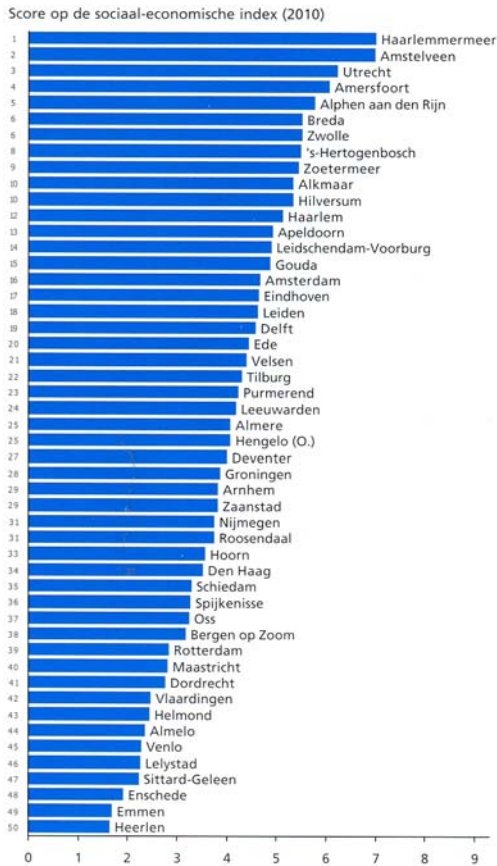
Indicator	Positie van Alkmaar binnen G50									Trends			
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Lange termijn-trend (v.a. 2002) in de rangorde van G50	Korte termijn-trend (v.a. 2005) in de rangorde van G50	Meest recente trend (v.a. 2009) in de rangorde van G50	Kwalificatie positie Alkmaar 2010 tov G50
Sociaal-economische index	27	27	32	34	30	26	19	15	10	stijgend	stijgend	stijgend	gunstig
bijstand	25	25	25	21	17	16	15	12	10	stijgend	stijgend	stijgend	gunstig
werkloosheid	16	30	27	25	28	26	11	8	5	stijgend	stijgend	stijgend	gunstig
arbeidsongeschiktheid	38	39	40	40	42	42	43	43	42	dalend	dalend	stijgend	ongunstig
armoede	29	26	25	24	21	19	19	19	17	stijgend	stijgend	stijgend	vrij gunstig
percentage laagopgeleiden	30	28	30	32	25	27	22	16	11	stijgend	stijgend	stijgend	vrij gunstig
participatie vrouwen	24	10	17	29	39	33	27	21	10	stijgend	stijgend	stijgend	gunstig
banen	29	25	24	22	20	20	22	23	24	stijgend	dalend	dalend	gemiddeld
percentage groeisectoren	29	29	33	31	26	23	24	24	22	stijgend	stijgend	stijgend	gemiddeld

Tabel 4 (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

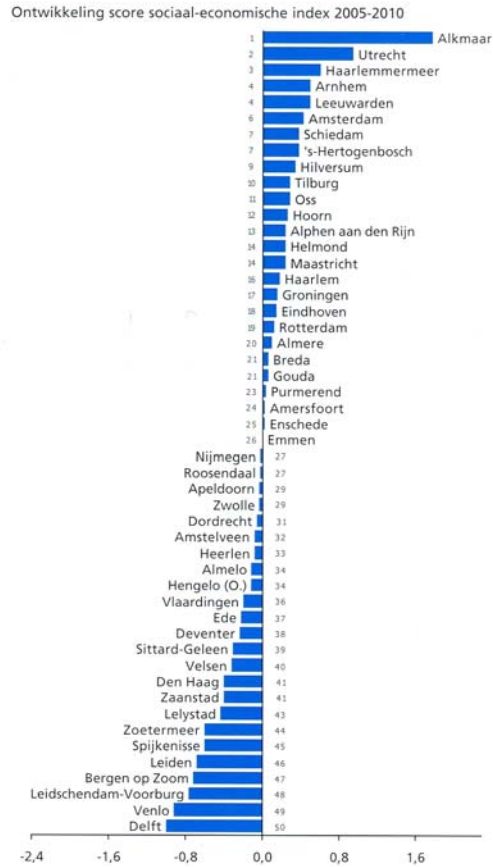
Zie leesvoorbeeld bij Tabel 1 op blz. 9.

Conclusie: alle voor het meten van de sociaaleconomische index gehanteerde indicatoren samen genomen, scoort Alkmaar in vergelijking met de G50 bovengemiddeld.

Sociaal-economische index

Stijgers en dalers

Figuur 3 (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

7. Sociaaleconomische positie

In dit hoofdstuk wordt de sociaaleconomische situatie van Alkmaar nader onder de loep genomen. De sociaaleconomische situatie wordt beschreven aan de hand van 6 indicatoren:

Werkgelegenheid^{iv}

- Aantal banen binnen de gemeente (index 1999=100)

Netto participatiegraad

- Totaal aantal mensen dat werkt als % van de potentiële beroepsbevolking

Arbeidsongeschiktheid

- Aantal arbeidsongeschikten als % van de beroepsbevolking

Bijstand

- Aantal bijstandsgerechtigden als % van de beroepsbevolking

Langdurige werkloosheid

- Aantal langdurig werklozen (> 3 jr) als % van de beroepsbevolking

Armoede^{xv}

- Percentage huishoudens met inkomen < 105% van het sociaal minimum

Twee van de 6 hier gepresenteerde indicatoren maken ook deel uit van de sociaaleconomische index (arbeidsongeschiktheid en bijstand), zie blz. 13. Zoals eerder aangegeven scoort Alkmaar het meest ongunstig op arbeidsongeschiktheid (aantal arbeidsongeschikten als % van de beroepsbevolking).

Op drie van deze indicatoren scoort Alkmaar gunstig (d.w.z. Alkmaar zit in de top 10). Dit zijn netto participatiegraad, werkgelegenheid en bijstand.

Op twee indicatoren (langdurige werkloosheid en armoede) scoort Alkmaar vrij gunstig (Alkmaar in de top 20) en op één ongunstig (arbeidsongeschiktheid).

Vier van de indicatoren (arbeidsongeschiktheid, bijstand, langdurige werkloosheid en armoede) verschaffen Alkmaar t.o.v. 2009 een stijging op de ranglijsten, zie Tabel 5.

Indicator	Positie Alkmaar binnen G50							2010	Trends		
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Lange termijntrend (v.a. 2004) in de rangorde van G50		Meest recente trend (v.a. 2009) in de rangorde van G50	Kwalificatie positie Alkmaar 2010 tov G50	
Sociaal-economische positie											
Werkgelegenheid											
Aantal banen binnen de gemeente (index 1999=100)	x	x	x	x	x	10	10	x	constant	gunstig	
Netto participatiegraad											
Totaal aantal mensen dat werkt als % van de potentiële beroepsbevolking	x	x	x	x	x	4	7	x	dalend	gunstig	
Arbeidsongeschiktheid											
Aantal arbeidsongeschikten als % van de beroepsbevolking	x	x	x	x	x	43	42	x	stijgend	ongunstig	
Bijstand											
Aantal bijstandsgerechtigden als % van de beroepsbevolking	x	x	x	x	x	12	10	x	stijgend	gunstig	
Langdurige werkloosheid											
Aantal langdurig werklozen (> 3 jr) als % van de beroepsbevolking	x	x	x	x	17	14	11	x	stijgend	vrij gunstig	
Armoede											
Percentage huishoudens met inkomen < 105% van het sociaal minimum	x	x	x	x	x	19	17	x	stijgend	vrij gunstig	

Tabel 5 (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

Conclusie: alle voor het meten van de sociaaleconomische positie gehanteerde indicatoren samen genomen, scoort Alkmaar in vergelijking met de G50 bovengemiddeld.

Zie leesvoorbeeld bij Tabel 1 op blz. 9.

8. Bevolking

Dit hoofdstuk bevat informatie over de ontwikkeling en de samenstelling van de bevolking van Alkmaar, vergeleken met het gemiddelde van de 50 grootste gemeenten. Dit gebeurt aan de hand van 8 indicatoren:

Bevolkingsontwikkeling

- Totale bevolkingsomvang (index 2001=100)

Etnische diversiteit^{xvi}

- Diversiteit van de bevolking op basis van herkomst (geboorteland)

Vergrijzing^{xvii}

- Aantal 65-plussers als % vd bevolking

Vergroening^{xviii}

- Aantal 15-29 jarigen als % vd bevolking

Laagopgeleiden^{xix}

- Aantal laag opgeleiden als % van de beroepsbevolking

Hoogopgeleiden^{xx}

- Aantal hoog opgeleiden als % van de beroepsbevolking

Gezinnen met kinderen^{xxi}

- Aantal gezinnen met kinderen als % van het aantal huishoudens

Eenoudergezinnen^{xxii}

- Jonge eenoudergezinnen als % van de potentiële beroepsbevolking

Bij geen enkele van deze indicatoren staat Alkmaar in de top 10. In de laagste regionen van de ranglijsten komt Alkmaar echter ook niet voor.

De indicatoren die onder dit thema vallen lenen zich minder dan bij de indicatoren bij de andere thema's voor kwalificaties als gunstig of ongunstig.

Indicator	Positie Alkmaar binnen G50							Trends	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Lange termijntrend (v.a. 2004) in de rangorde van G50	Meest recente trend (v.a. 2009) in de rangorde van G50
Thema Bevolking									
Bevolkingsontwikkeling									
Totale bevolkingsofomvang (index 2001=100)	x	x	x	x	x	x	31	x	x
Etnische diversiteit									
Diversiteit van de bevolking op basis van herkomst (geboorteland)	x	x	x	x	x	x	20	x	x
Vergrijzing									
Aantal 65-plussers als % vd bevolking	x	x	x	x	x	29	28	x	stijgend
Vergroening									
Aantal 15-29 jarigen als % vd bevolking	x	x	x	x	x	21	23	x	dalend
Laagopgeleiden									
Aantal laag opgeleiden als % van de beroepsbevolking	x	x	x	x	x	x	11	x	x
Hoogopgeleiden									
Aantal hoog opgeleiden als % van de beroepsbevolking	x	x	x	x	26	24	23	x	stijgend
Gezinnen met kinderen									
Aantal gezinnen met kinderen als % van het aantal huishoudens	x	x	x	x	x	27	28	x	dalend
Eenoudergezinnen									
Jonge eenoudergezinnen als % van de potentiële beroepsbevolking	x	x	x	x	28	30	31	x	dalend

x = gegeven niet beschikbaar in of te herleiden uit de Atlas

Tabel 6 (bron: Atlas voor Gemeenten 2011)

Zie leesvoorbeeld bij Tabel 1 op blz. 9.

Conclusie: alle voor het beschrijven van het thema bevolking gehanteerde indicatoren samen genomen, scoort Alkmaar in vergelijking met de G50 gemiddeld.

Alkmaar

Met 93.945 inwoners de **31^e** gemeente van Nederland

Grotestedenbeleid: ja

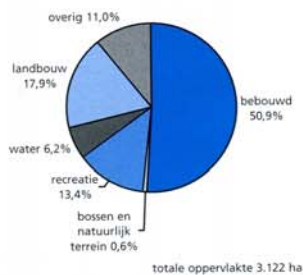
Voor alle lijn- en staafdiagrammen geldt:

- Alkmaar
- gemiddelde van 50 gemeenten

Bij de lijn of staaf van de gemeente staat het rangnummer op de ranglijst van de G50. De volledige ranglijsten staan in deel III. De beschrijving van de data en bronvermeldingen staan in deel IV.

Grondgebruik

Woon aantrekkelijkheidsindex

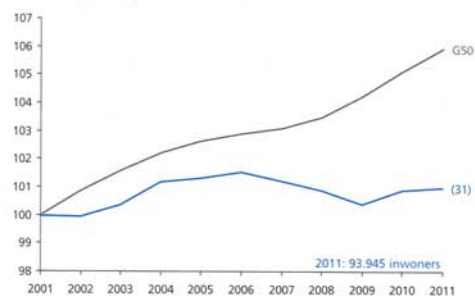

Sociaal-economische index

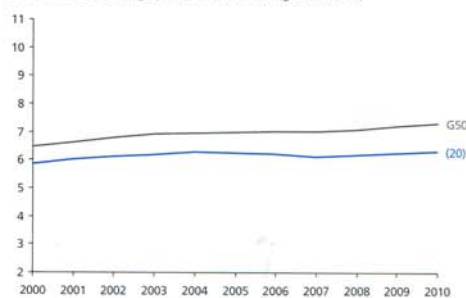
Bevolkingsontwikkeling

Totale bevolkingssomvang (index, 2001 = 100)

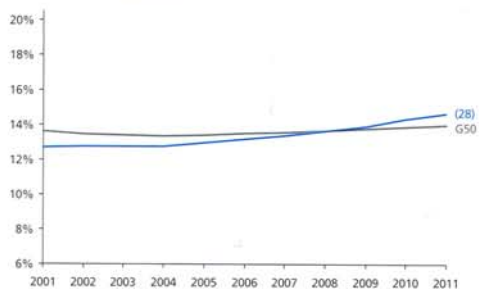
Etnische diversiteit

Diversiteit van de bevolking op basis van herkomst (geboorteland)

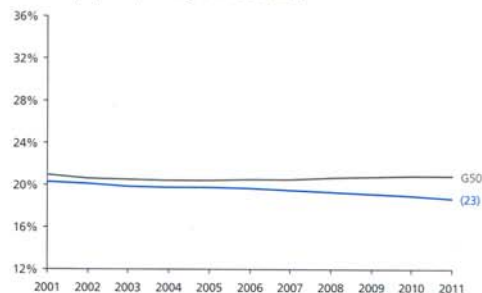
Vergrijzing

Aantal 65-plussers als percentage van de bevolking

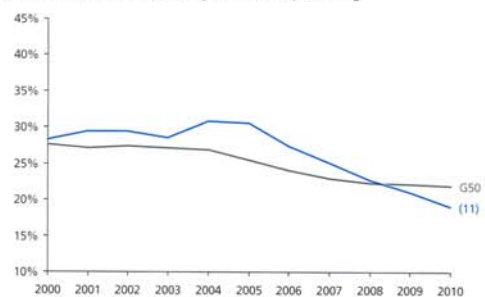
Vergroening

Aantal 15-29-jarigen als percentage van de bevolking

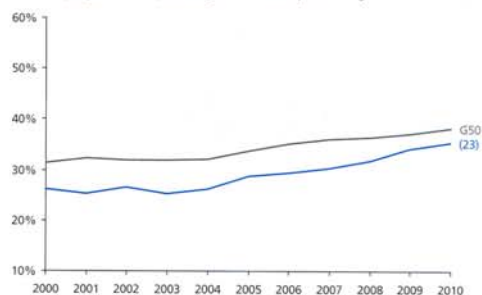
Laagopgeleiden

Aantal laagopgeleiden als percentage van de beroepsbevolking

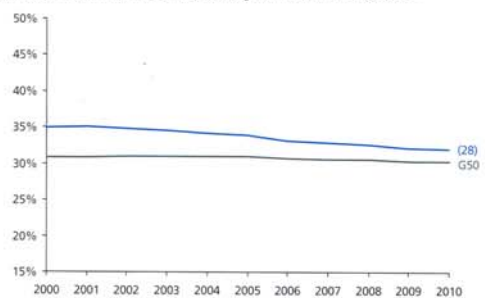
Hoogopgeleiden

Aantal hoogopgeleiden als percentage van de beroepsbevolking

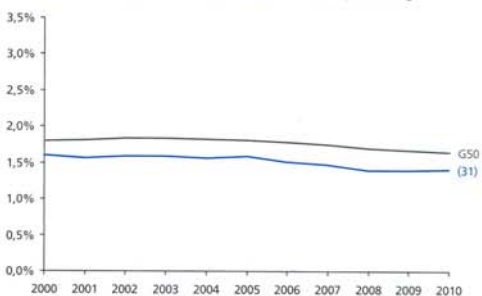
Gezinnen met kinderen

Aantal gezinnen met kinderen als percentage van het aantal huishoudens

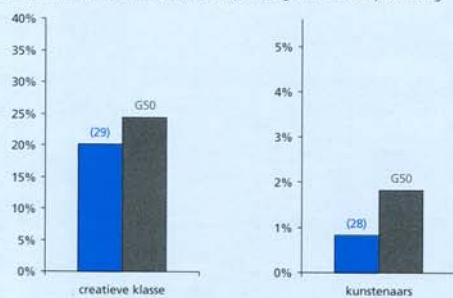
Eenoudergezinnen

Aantal jonge eenoudergezinnen als percentage van de beroepsbevolking

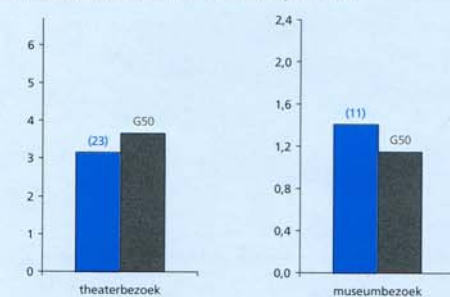
Creative klasse

Creative werknemers en kunstenaars als percentage van de beroepsbevolking

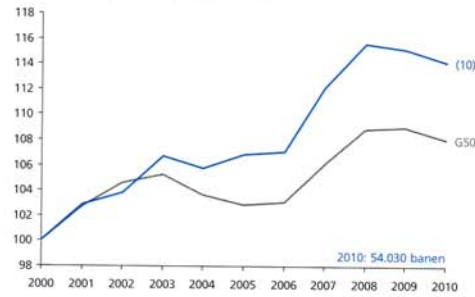
Cultuurbereik

Aantal jaarlijkse bezoeken aan theaters en musea, per inwoner

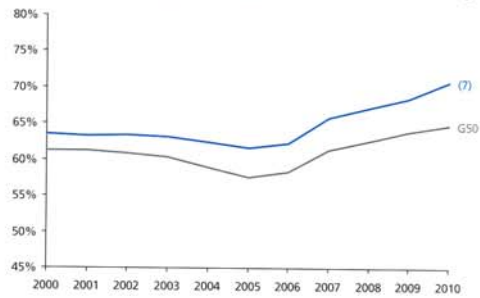
Werkgelegenheid

Aantal banen in de gemeente (index, 2000 = 100)

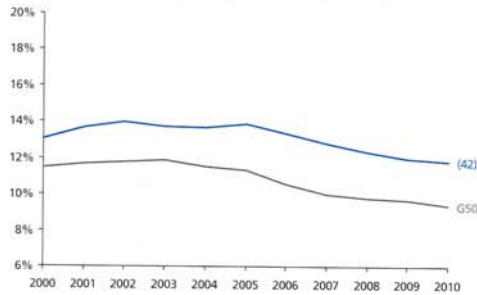
Netto participatiegraad

Totaal aantal mensen dat werkt als percentage van de potentiële beroepsbevolking

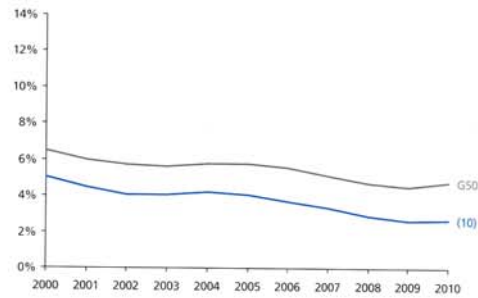
Arbeidsongeschiktheid

Aantal arbeidsongeschikten als percentage van de beroepsbevolking

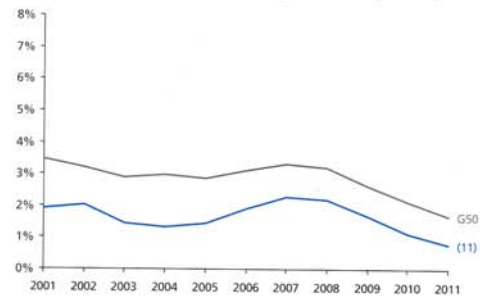
Bijstand

Aantal bijstandsgerechtigden als percentage van de beroepsbevolking

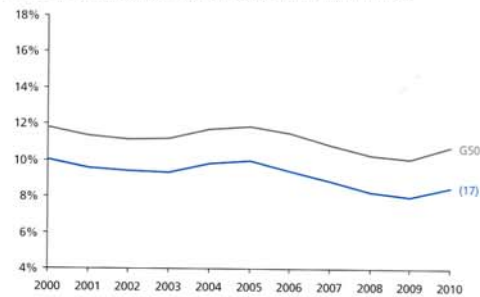
Langdurige werkloosheid

Aantal langdurig (> 3 jaar) werkloos als percentage van de beroepsbevolking

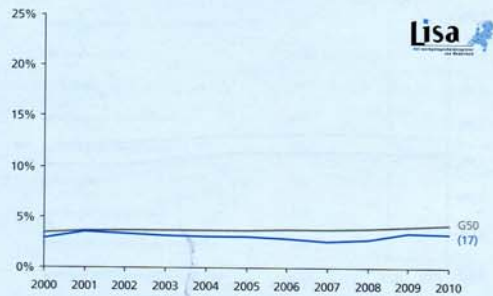
Armoede

Percentage huishoudens met inkomen < 105% van het sociaal minimum

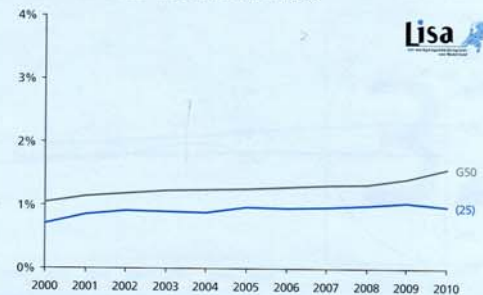
Creatieve bedrijfstakken

Aantal banen in de creatieve bedrijfstakken als percentage van het totaal aantal banen

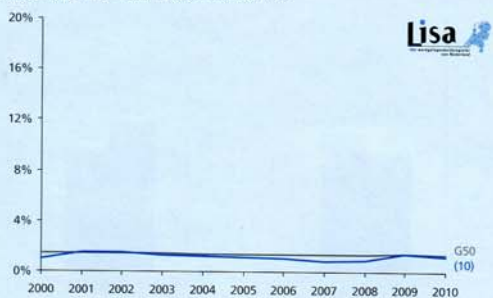
Kunsten en cultureel erfgoed

Aandeel banen in de sector kunsten en cultureel erfgoed

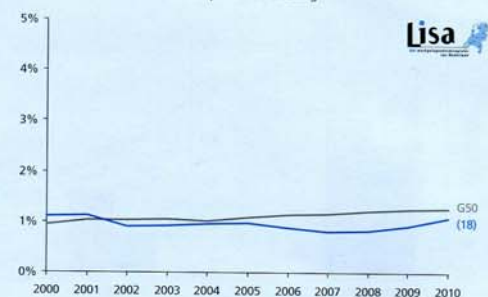
Media en entertainment

Aandeel banen in de sector media en entertainment

Creatieve zakelijke diensten

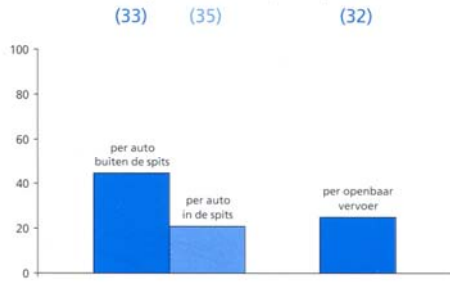
Aandeel banen in de creatieve zakelijke dienstverlening

THEMA CULTUUR

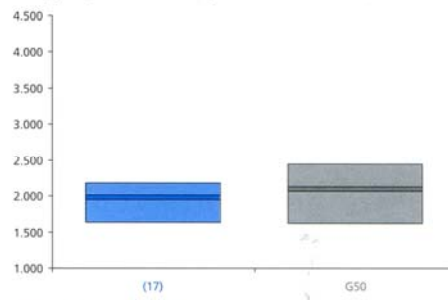
Bereikbaarheid van banen

Aantal banen dat vanuit de gemeente binnen acceptabele tijd te bereiken is (index 0-100)

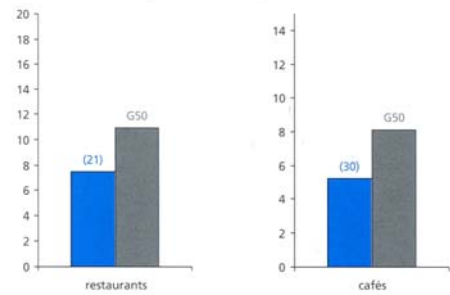
Huizenprijzen

Huizenprijzen per vierkante meter (gemiddelde en bandbreedte)

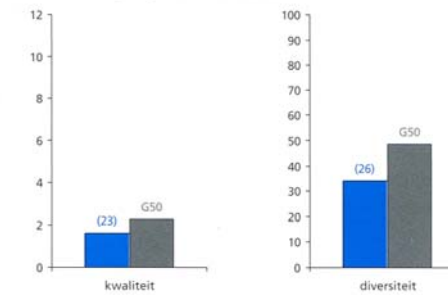
Horeca

Aantal restaurants en cafés (per 10.000 inwoners)

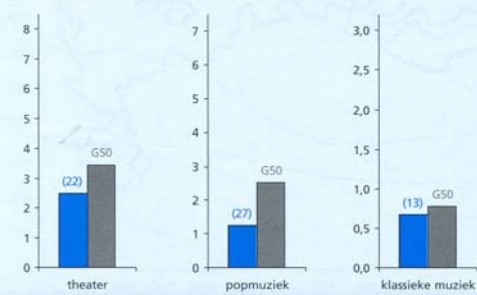
Culinair aanbod

Culinair kwaliteit (index) en culinaire diversiteit

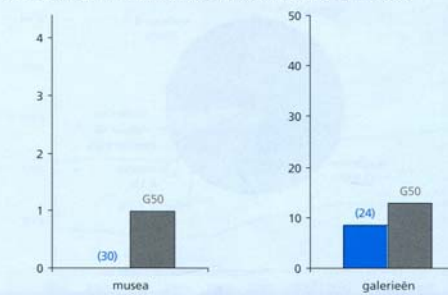
Podiumkunsten

Aantal uitvoeringen in de podiumkunsten, per 1000 inwoners per jaar

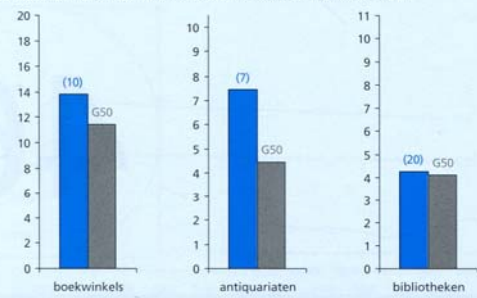
Beeldende kunst

Aantal musea voor beeldende kunst en galerieën, per 100.000 inwoners

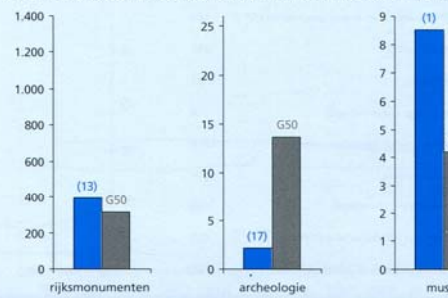
Literatuur

Aantal boekwinkels, antiquariaten en bibliotheken, per 100.000 inwoners

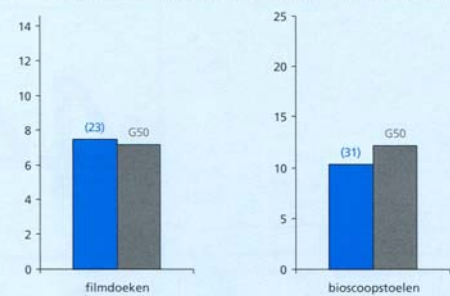
Erfgoed

Rijks- en archeologische monumenten en cultuurhistorische musea, per 100.000 inwoners

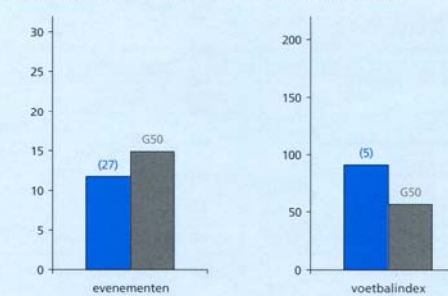
Film

Aantal filmdoeken (per 100.000 inwoners) en bioscoopstoelen (per 1000 inwoners)

Evenementen

Aantal culturele evenementen per 100.000 inwoners, en de voetbalindex

THEMA CULTUUR

10. Noten²

ⁱ Media en entertainment

Aandeel banen in de sector media en entertainment (bron: LISA). Hieronder vallen onder andere banen bij uitgeverijen van boeken, kranten, tijdschriften en computerspellen, bioscopen, radio- en televisieomroepen, persagentschappen, fotografie, pret- en themaparken.

ⁱⁱ Voetbalindex

Als indicatie voor het aanbod aan grote sportevenementen in de gemeente is gekozen voor de aanwezigheid en prestaties van profvoetbalclubs in de gemeente. Van alle voetbalclubs die in de ere- en eerste divisie uitkomen, is de jaarlijkse stand op de ranglijst geregistreerd (bron: www.vi.nl). Aan de nummer 1 van de eredivisie zijn per jaar 100 punten toegekend, aan de nummer laatst van de eerste divisie 100 gedeeld door het aantal clubs in de ere- en eerste divisie (variërend van 36 tot 38). De punten van de tussenliggende clubs zijn naar rato, zodat de nummer laatst van de eredivisie één punteneenheid meer heeft dan de kampioen van de eerste divisie. Dat is gedaan omdat het niet te verwachten is dat degradatie uit de eredivisie onmiddellijk de aantrekkelijkheid van een gemeente aantast. Zeker niet als de club een jaar later weer terugkeert naar de eredivisie. Evenzeer zal een incidentele promotie naar de eredivisie (met opvolgende degradatie) niet onmiddellijk de aantrekkelijkheid fors vergroten. Om die reden is ook niet de score van één jaar, maar een vijfjaarsgemiddelde genomen. Tot slot zijn de punten van de clubs per gemeente opgeteld. De meeste gemeenten hebben maar één club, zodat de punten voor een gemeente meestal overeenkomen met die van de club. Uitzonderingen zijn Rotterdam met drie profclubs (Feyenoord, Sparta en Excelsior) en Eindhoven met twee clubs (Eindhoven en PSV); Rotterdam en Eindhoven staan dan ook eerste en tweede op de ranglijst van de Voetbalindex.

ⁱⁱⁱ Creatieve klasse

De creatieve klasse in een stad blijkt de beste indicator te zijn voor de voorraad human capital. Daarom is als indicator voor dat menselijk kapitaal de omvang van de creatieve klasse als percentage van de beroepsbevolking genomen. De Nederlandse creatieve klasse is gebaseerd op het werk van Richard Florida, dat door de samenstellers van de Atlas uitgebreid getoetst is voor en bijgesteld is op basis van de Nederlandse situatie.⁴ De Nederlandse creatieve klasse bestaat allereerst uit bedenkers van creatieve ideeën, zoals wetenschappers en onderzoekers, innovatieve ICT'ers, ingenieurs, architecten, tv-makers, journalisten en bohemians zoals musici, vormgevers, schrijvers en kunstenaars. Ook de uitvoerders van creatieve ideeën in kennisintensieve economische sectoren zijn tot de creatieve klasse gerekend: managers, specialisten, assistenten en verkopers van creatieve ideeën in de wetenschap, de geneeskunde, de hightech en ICT, financiële, organisatorische, bedrijfskundige en juridische dienstverlening en creatieve sectoren zoals design en kunst. De cijfers over de beroepen die tot de creatieve klasse behoren zijn op gemeenteniveau verkregen uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS.

Voor het samenstellen van de Nederlandse creatieve klasse zijn niet de standaard beroepsgroepen van het CBS, maar alle 1211 beroepen die in de EBB-enquête voorkomen één voor één onderverdeeld in creatieve klasse, overheid, service klasse en arbeidersklasse. Omdat de enquête wordt gehouden onder een relatief klein deel van de bevolking, en ook de creatieve klasse maar een deel van de totale beroepsbevolking is, ontstaat een relatief grote statistische onzekerheid. Voor kleinere gemeenten vertoont het aandeel van de creatieve klasse om die reden relatief grote schommelingen door de tijd. Om die onzekerheden zo min mogelijk te laten doorwerken in de gepresenteerde data is een driejaarsgemiddelde gepresenteerd.

^{iv} Evenementen

Het aantal publieksevenementen in de gemeente per 100.000 inwoners. Onder publieksevenementen vallen evenementen uit de categorie beeldende kunst, maatschappij/sociaal/cultuur en podiumkunsten (bron: Respons, zie: www.respons.nl). Een publieksevenement wordt als volgt gedefinieerd: 'Een gebeurtenis met een begin- en einddatum, die op één of meerdere locaties plaatsvindt, verplaatsbaar is en waarbij de bezoekers specifiek voor de activiteiten komen.' In het overzicht van het aantal evenementen per gemeente is uitgegaan van evenementen die een minimum bezoekaantal hebben van 5000. Voor de gegevens over deze evenementen is waar mogelijk uitgegaan van bezoekaantallen die bekend waren over 2010. Waar nog bezoekaantallen ontbraken, is uitgegaan van gegevens over 200e of eerder. De bezoekaantallen zijn, voor zover het de gratis toegankelijke evenementen betreft, schattingen van de bij de evenementen betrokken organisaties en instanties. Het aantal evenementen per gemeente kan afwijken van dat uit eerdere edities van de Atlas, omdat een aantal evenementen met meerdere edities per jaar zijn samengevoegd, zodat het nu alleen om unieke evenementen gaat. Respons heeft zoveel mogelijk getracht door middel van het raadplegen van meerdere bronnen tot een zo betrouwbaar mogelijke schatting te komen.

---

² Teksten overgenomen uit Atlas voor gemeenten 2011

---

^v **Podiumkunsten**

Het aantal theatervoorstellingen en concerten in de gemeente, opgesplitst in drie categorieën: theatervoorstellingen, klassieke muziek en popmuziek. Onder de categorie theater vallen toneel, ballet, dans, cabaret, musical. Onder popmuziek vallen ook jazz, lichte muziek en wereldmuziek. Klassieke muziek bevat ook de categorie opera (bron: VSCD, VNPF, Muziek Centrum Nederland, Nederlands Uitburo). Voor het aanbod podiumkunsten is gebruikgemaakt van het aantal voorstellingen in de theaters en poppodia die aangesloten zijn bij de Vereniging voor Schouwburg- en Concertgebouwdirecteuren (VSCD), de Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals (VNPF) en het Muziek Centrum Nederland (MCN), of die zijn opgenomen in het theaterbestand van het Theaterinstituut Nederland (TIN) en waarvoor de data bij de afzonderlijke instellingen verzameld zijn. Het culturele aanbod per gemeente is gecorrigeerd voor het aantal inwoners.

^{vi} **Bereikbaarheid van banen**

Bij de bereikbaarheid van banen gaat het om de bereikbaarheid van werk vanuit de gemeente, vanuit het perspectief van de inwoners (huishoudens). Ofwel: hoe goed kunnen mensen die in de betreffende gemeente wonen een gevarieerd aanbod banen in die gemeente en alle andere gemeenten in Nederland bereiken? Daarbij tellen banen die verder weg liggen minder zwaar mee dan banen dichtbij. De bereikbaarheid van banen is gebaseerd op de gemiddelde reistijdwaardering van Nederlandse werknemers. Daarbij is gerekend met werkelijke reistijden. De bereikbaarheid van banen is berekend voor de auto buiten de spits (eerste staafje in de figuur), de bereikbaarheid per auto in de spits (tweede staafje) en de bereikbaarheid per openbaar vervoer. De verschillen tussen de drie staafjes in de figuur geven aan in welke mate die bereikbaarheid verslechtert als gevolg van files (het verschil tussen het eerste en het tweede staafje), en of de gemeente in de spits beter bereikbaar is per auto of per openbaar vervoer (het verschil tussen het tweede en het derde staafje). Bron: Rijkswaterstaat, Dienst Verkeer en Scheepvaart (DVS).

^{vii} **Bereikbaarheid van banen**

Bij de bereikbaarheid van banen gaat het om de bereikbaarheid van werk vanuit de gemeente, vanuit het perspectief van de inwoners (huishoudens). Ofwel: hoe goed kunnen mensen die in de betreffende gemeente wonen een gevarieerd aanbod banen in die gemeente en alle andere gemeenten in Nederland bereiken? Daarbij tellen banen die verder weg liggen minder zwaar mee dan banen dichtbij. De bereikbaarheid van banen is gebaseerd op de gemiddelde reistijdwaardering van Nederlandse werknemers. Daarbij is gerekend met werkelijke reistijden.

^{viii} **Huizenprijzen**

Als indicator voor huizenprijzen is de mediane verkoopprijs in de gemeente en de bijbehorende bandbreedte opgenomen. Op die manier is niet alleen het prijsniveau, maar ook de variatie in prijzen binnen de gemeente met die in de andere gemeenten te vergelijken. De ondergrens van de bandbreedte is de laagste prijs van de 90% duurste wijken in de gemeente, de bovengrens van de bandbreedte is de hoogste prijs van de 90% goedkoopste woningen. Als basis voor deze indicator dienden de huizenprijzen per vierkante meter op 4-positie-postcodeniveau (bron: NVM).

^{ix} **Culinaire kwaliteit**

Het kwalitatieve aanbod van restaurants is gemeten aan de hand van het oordeel van de rapporteurs van restaurantgids Lekker en de Michelinids. In de Michelinids zijn ongeveer zeventig Nederlandse restaurants opgenomen. De restaurantgids Lekker presenteert jaarlijks vijfhonderd Nederlandse kwaliteitsrestaurants. Bovendien wordt uit deze vijfhonderd een top 100 samengesteld. Om tot de culinaire kwaliteitsindicator te komen hebben gemeenten per restaurant met vermelding in de Lekker één punt gekregen. Vermelding in de top 100 leverde één bonuspunt op, en de eerste plaats nog eens één bonuspunt (in totaal dus drie punten voor het restaurant op de eerste plaats in de Lekker). Elke ster in de Michelinids leverde eveneens een punt op (een restaurant met drie sterren kreeg dus drie punten, gelijk aan een eerste plaats in de Lekker top 100). Al die punten zijn vervolgens opgeteld, zodat feitelijk een gemiddelde is genomen van het oordeel van de Lekker-rapporteurs en de Michelin rapporteurs. De score per gemeente is tot slot gedeeld door de bevolkingsomvang. De kwaliteitsindicator is zo een maat voor de dichtheid van kwaliteitsrestaurants in een bepaalde gemeente. Die indicator is uiteindelijk weergegeven als het aantal culinaire kwaliteitspunten per 50.000 inwoners.

Culinaire diversiteit

De culinaire diversiteit is het aantal verschillende restauranttypes dat voorkomt in de gemeente. Die restauranttypes zijn gebaseerd op het onderscheid naar 130 'keukens' dat gemaakt wordt op dinersite.nl.

^x **Bijstand**

Het aantal personen met een WWB- (Wet Werk en Bijstand), IOAZ- (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen), of IOAW-uitkering (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers) als percentage van de bevolking tussen 20 en 64 jaar (bron: CBS).

---

^{xi} **Langdurige werkloosheid**

Het aantal langdurig werklozen in de gemeente is het aantal zogenoemde niet-werkende werkzoekenden dat meer dan drie jaar werkloos is (bron: UWV Werkbedrijf). Het aantal langdurig werklozen is genomen als percentage van de beroepsbevolking. De omvang van de totale beroepsbevolking in de gemeente is gebaseerd op de EBB van het CBS. Om te corrigeren voor schommelingen die het gevolg zijn van afrondingen in verband met de geringe steekproefgrootte van de EBB is hiervoor het driejaarsgemiddelde gebruikt.

^{xii} **Arbeidsongeschiktheid**

Het aantal personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA, WAO, WAZ en Wajong) als percentage van de beroepsbevolking (bronnen: CBS en UWV Werkbedrijf).

^{xiii} **Netto participatiegraad**

Het aantal werkzame personen, als aandeel van de totale potentiële beroepsbevolking (alle mensen tussen 15 en 64 jaar). Werkzame personen zijn personen die het grootste deel van hun inkomen verkrijgen uit arbeid (bron: CBS, RIO). Tot de participanten behoren enerzijds mensen die zonder steun van de overheid werken; mensen die zichzelf redden als werknemer of als zelfstandige. En anderzijds mensen die met ondersteuning van de overheid deelnemen aan het arbeidsproces (via gesubsidieerde arbeid, sociale werkvoorziening of loonkostensubsidies).

^{xiv} **Werkgelegenheid**

De werkgelegenheid is de geïndexeerde (2000=100) ontwikkeling van het totaal aantal banen in de gemeente. Het gaat hier om banen van werknemers, zelfstandigen zijn hierin niet meegeteld. In 2006 is het CBS overgestapt op een nieuw registratiesysteem dat is gebaseerd op de Polisadministratie welke beheerd wordt door het UWV Werkbedrijf en is gevuld met werknemersgegevens uit de loonaangiften die werkgevers bij de Belastingdienst indienen. Om de vergelijkbaarheid met de tijdreeksen in eerdere Atlassen te continueren is met behulp van LISAdata (www.lisa.nl) voor 2007 een 'las' gemaakt tussen de oude EWL-data van het CBS en de nieuwe regionale werkgelegenheidsdata gebaseerd op de Polisadministratie.

^{xv} **Armoede**

Het percentage huishoudens met een inkomen lager dan 105% van het sociaal minimum. Dat percentage is gebaseerd op een modelschatting dat het aantal huishoudens met een inkomen lager dan 105% van het sociaal minimum schat op basis van het aantal inwoners en het aantal 65-plussers (bron: CBS, StatLine), het aantal ontvangers van een bijstandsuitkering (ABW, IOAW en IOAZ, bron: CBS, StatLine), het aantal ontvangers van een arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA, WAO, WAZ en Wajong, bronnen: CBS StatLine en UWV Werkbedrijf) en het aantal ontvangers van een WW-uitkering (bronnen: CBS StatLine en UWV Werkbedrijf). Het percentage huishoudens met een minimuminkomen wordt vervolgens berekend door het aantal arme huishoudens te delen door het aantal particuliere huishoudens exclusief studenthuishoudens.

^{xvi} **Etnische diversiteit**

Bij het bepalen van de etnische diversiteit in Nederlandse steden is uitgegaan van het geboorteland (in totaal komen 46 landen voor in de bevolkingsstatistiek van het CBS) van alle inwoners in de gemeente. De maat voor etnische diversiteit drukt uit hoeveel mensen van verschillende herkomst een gemiddelde inwoner van de gemeente gemiddeld zal ontmoeten.

^{xvii} **Vergrijzing**

Het aantal mensen van 65 jaar en ouder als aandeel van de bevolking in de gemeente (bron: CBS).

^{xviii} **Vergroening**

Het aantal mensen tussen 15 en 29 jaar als percentage van de totale bevolking in de gemeente (bron: CBS).

^{xix} **Laagopgeleiden**

Het aantal personen met maximaal een lagere opleiding als percentage van de beroepsbevolking in de gemeente (bron: CBS/EBB). Onder lager onderwijs vallen de opleidingen op niveau 1, 2 en 3 van de zogenoemde SOI. Dit is het gehele basisonderwijs en de eerste fase van het voortgezet onderwijs: Ibo, vbo, vmbo, mavo en de eerste drie leerjaren van havo en vwo, plus het laagste niveau van het beroepsonderwijs, vergelijkbaar met de huidige assistentenopleiding (mbo kwalificatieniveau 1).

^{xx} **Hoogopgeleiden**

Het aantal personen met een universitaire of hbo-opleiding (de SOI-niveaus 5, 6 en 7) als percentage van de beroepsbevolking in de gemeente (bron: CBS/EBB).

---

^{xxi} **Gezinnen met kinderen**

Aantal gezinnen met kinderen als percentage van het totaal aantal gezinnen (bron: CBS).

^{xxii} **Eenoudergezinnen**

Het aantal jonge huishoudens met kinderen en slechts één ouder in de leeftijd tussen 20 en 39 jaar, als percentage van de potentiële beroepsbevolking (bron: CBS). Mensen die in een dergelijke gezinssituatie verkeren, blijken meer kans te hebben om werkloos te zijn.